

[Egy virtuális irodalmi múzeum előszobája]

A Kántoresque-projektről

VALLASEK JÚLIA, PhD

egyetemi docens, Babeş-Bolyai Tudományegyetem/ associate professor,
Babeş-Bolyai University

E-mail: julia.vallasek@ubbcluj.ro

Abstract (In the vestibule of a virtual museum of literature (About the Kántoresque-project))

The project Kántoresque, launched in 2020 offers a display of the research done by students on the complex heritage of the late writer, researcher, media personality, and editor Lajos Kántor. The review gives a short analysis of the research and the modalities found to present and promote cultural-scientific results through means of digital media and social media.

Keywords project review; cultural heritage; digital era

Rezumat (În fața unui muzeu virtual al literaturii (Despre proiectul Kántoresque))

Proiectul Kántoresque, lansat la începutul anului 2020 prezintă rezultatele cercetării făcute de studenți în moștenirea culturală complexă a scriitorului, redactorului Lajos Kántor. Recenzia oferă a scurtă analiză a rezultatelor cercetării și a modalităților găsite de a promova și prezenta rezultatele unei cercetări științifice prin mijloacele oferite de media digitală și rețele de socializare.

Cuvinte cheie recenzie, moștenire culturală, era digitală

Hogyan lehet megmutatni egy zömében huszadik századi (tehát a digitális világ előtt keletkezett) kulturális hagyaték értékét a 21. századi digitális világban? Hogyan ábrázolható, gondolható, kutatható, végső soron tehát hogyan adható tovább egy-egy szellemi örökség, amellyel a hálás – vagy felejtésre igencsak hajlamos utókor képviselőiként dolgunk akad? Mit tudunk tanulni a múltnak e tapintható, kézbe vehető darabjaiból, és hogyan lehet ezt a tudást mai eszközökkel szélesebb nyilvánosság előtt megmutatni?

A fenti kérdésekre mindenki számára biztos megoldást nyújtó válasz nincs, de bizonyára muzeológusok, hagyatékgyűjtők, történészek egész sora keresi az éppen aktuális legjobb megoldást. E próbálkozások sorába illeszthető a Kántor Lajos (1937–2017) munkásságát, hagyatékát bemutató, *Kántoresque* címet viselő hosszú távú projekt is, amely a Babeş–Bolyai Tudományegyetem két szakkollégiuma, a Láthatatlan Kollégium és a Spectator Média szakkollégium diákjainak közös munkáját dicséri.¹

„Kántor Lajos kiemelkedő szerepet vállalt a romániai rendszerváltás politikai és kulturális folyamataiban. 30 évvel a rendszerváltást követően a hagyaték-kezelés megismerkedés hozzásegítheti a rendszerváltás után született fiatalokat ahhoz, hogy konkrét szövegek, dokumentumok, levélművek, megfigyelési dossziék tanulmányozása révén szembesüljenek a történeti jelentőségű kulturális és társadalmi átalakulásokkal, korábbi nemzedékek életformájával és értékrendjével” – áll az Import Direct támogatásával zajló kutatás honlapján.²

Mivel a szakkollégiumok közti együttműködésre épülő ambiciózus projekt kevésbé a világválság kitörése előtt, 2020 januárjában indult, a résztvevő diákoknak nem kevés rugalmasságról és kreativitásról is tanúbizonyságot kellett tenniük, hiszen a fő kérdés immár nem csupán a hagyaték megmutatásának lehetséges módjai, a lehetséges kutatási irányok kijelölése lett, hanem az, hogy mindez hogyan valósítható meg a mindegyre változó, járványhelyzet hozta korlátozások között.

Az eredeti terv szerint a Láthatatlan Kollégium tagjai filológiai és oral history típusú módszertani megközelítésben Kántor Lajos munkásságát térképezték volna fel a szerző hagyatékát, levelezését tanulmányozva. Erre alapozva a Spectator Média Kollégium hallgatói dokumentumfilmet forgattak volna, amelyben megszólaltatják a hagyaték kutatóit, és megjelenítik a projekt indulásakor még érintetlen állapotban levő Kántor-hagyatékot, problematizálva a hagyaték generációközi szellemi integrálhatóságának kérdését. (Mivel a hagyaték több különböző intézményben kerül megőrzésre, bontatlan állapotában való megőrzése jelentősen segítheti a későbbi átfogó kutatásokat.)

A kutatás megváltozott kontextusában a projekt résztvevői a nyitást, a szélesebb közönséghez való fordulást választották: a *Kántoresque* honlapon és az ahhoz csatolt Facebook-oldalon keresztül magába a kutatás folyamatába, részeredményeibe is beleláthat a közönség.

A személyes kapcsolódás fontos eleme tehát a *Kántoresque*-projektnek, mondhatni hagyatékfeltáró, filológiai munkájában vállaltan szubjektív, hiszen immár nem csupán az életmű egy adott szeletének leírásával, mai értelmezési kontextusba való behelyezésének problémájával találkozunk a honlap vagy a Facebook-oldal követője, hanem felsejlik mögötte a fiatal kutatók arca is. A *Kántoresque* ugyanakkor kísérlet is, merész próbálkozás arra, hogy a többnyire láthatatlanul maradó, legfeljebb eredményeiben megmutatkozó filológusi-irodalomtörténeti munkát, a hagyatékokban való elmélyedést és annak értékeit szélesebb közönség számára megmutassa. Ez a professzionális kutatómunkát vállaltan a maga szubjektívességében ábrázoló megközelítés nemcsak a Láthatatlan Kollégium diákjai által elvégzett filológiai-értelmezői munka kortárs média

kontextusban való megjelenítésében, hanem a Spectator Média szakkollégium diákjainak munkájában is visszaköszön.

Míg az eredetileg tervezett dokumentumfilm egy koherenciára törekvő, több szempont közül egyet kiválasztó megközelítést ígért volna, addig a honlapra, Facebook-oldalra felkerülő rövidebb filmes interjúk, cikkek, tanulmányok, tudósítások és fotók egy szerteágazóbb, komplexebb, több különböző szempont megjelenítésére alkalmasabb felületet biztosítanak, megnyitva ezzel a lehetőséget a projektet követő közösség tagjaival való kommunikáció felé, potenciálisan tágítva ezzel a résztvevők körét.

Úgy tűnik, az indulásakor jelentős médiafigyelmet kapó *Kántoresque*-nek nemcsak egy rendkívül gazdag (többek közt a romániai magyar médiával is kapcsolatos) életmű nyilvánosság előtti megmutatása a vállalt feladata, hanem ehhez kapcsolódóan a hagyatékigondozás konkrét és rendszerszintű problémái is az érdeklődés fókuszába kerülnek. Tágabb megközelítésben azt lehetne mondani: az emlékezet működése, az emlékezési formák megmutathatósága az, amely itt interjúkban, fotókban, webes anyagokban a nyilvánosság számára elérhetővé válik. A honlap anyagait böngészve egy virtuális irodalmi múzeum előszobájában érezheti magát az olvasó, ahova kihallatszik a tárolókat építő munka, a kiállítási teret éppen (ki)alakító kutatók beszélgetése.

Jegyzetek:

- 1 A projektben részt vevő diákok és vezető tanáraik névsorát lásd itt: <https://kantoresque.wordpress.com/rolunk/>
- 2 <https://kantoresque.wordpress.com/projekt/> (letöltés dátuma: 2021. 04. 07.)